

VENDIM
Nr.25, datë 10.6.2011

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	Kryetar	i Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	Anëtar	i	“	“
Xhezair Zaganjori	Anëtar	i	“	“
Petrit Plloçi	Anëtar	i	“	“
Vitore Tusha	Anëtare	e	“	“
Sokol Sadushi	Anëtar	i	“	“
Sokol Berberi	Anëtar	i	“	“
Admir Thanza	Anëtar	i	“	“
Altina Xhoxhaj	Anëtare	e	“	“

me sekretare Blerina Çinari, në datën 23.11.2010 mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.26/11 akti, që i përket:

KËRKUES: Saimir Elmazi, përfaqësuar nga avokati Agim Hysi dhe avokati Arjan Salati, me prokurë.

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme, përfaqësuar nga Artur Selmani, me autorizim.

OBJEKTI: Shfuqizimi, si i papajtueshëm me Kushtetutën i vendimit nr.615, datë 14.5.2010 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/f, dhe 134/g të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Bashkim Dedja; përfaqësuesin e kërkuarit që u shpreh për pranimin e kërkesës; përfaqësuesin e subjektit të interesuar që u shpreh për rrëzimin e kërkesës dhe pasi diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkuari është dënuar nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor të Tiranës me vendimin nr.845, datë 21.9.2004 me 18 vjet burgim për kryerjen e veprave penale të “vrasjes me dashje kryer në bashkëpunim”, parashikuar nga nenet 76 dhe 25 të Kodit Penal dhe të “mbajtjes pa leje të armëve luftarake”, parashikuar nga neni 278/2 i Kodit Penal.

2. Me vendimin nr.375, datë 6.6.2005 Gjykata e Apelit të Tiranës ka ndryshuar vendimin e mësipërm për sa i përket bashkëpunimit (duke pushuar procedimin për të pandehurin tjetër) dhe lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor të Tiranës për kërkuarin, duke e dënuar me 18 vjet burgim për veprat penale “vrasje me dashje” dhe “armëmbajtje pa leje”.

3. Kërkuari i është drejtuar Gjykatës së Lartë me rekurs. Me vendimin nr.545, datë 4.10.2006 Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Apelit të Tiranës nr.375, datë 6.6.2005 për sa i përket të gjykuarit Saimir Elmazi.

4. Kërkuari i është drejtuar Gjykatës së Lartë me kërkesë për rishikim. Me vendimin nr.00-2010-615, datë 14.5.2010, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë (Dhoma e Këshillimit) ka vendosur: “*Mospranimin e kërkesës për rishikim të vendimeve nr.845, datë 21.9.2004 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor të Tiranës, ndryshuar me vendimin nr. 375, datë 6.6.2005 të Gjykatës së Apelit të Tiranës, lënë në fuqi me vendimin nr.545, datë 4.10.2006 të Kolegjit Penal të Gjykatës*

së Lartë”.

5. Kërkuksi në datën 12.7.2010 i është drejtuar Gjykatës, duke kërkuar shfuqizimin e vendimit nr.615, datë 14.5.2010 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë për këto arsye:

5.1 Gjykimi është zhvilluar në mungesë të kërkuksit ose të mbrojtësit të zgjedhur prej tij, si dhe pa njoftim për ditën dhe orën e zhvillimit të gjykimit.

5.2 Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë është mjaftuar vetëm me shprehjet se: Deklaratat e administruara dhe akti ekspertimit nuk përbëjnë provë në kuptim të nenit 450/c të Kodit të Procedurës Penale, nëse do të pranohej si provë përmbajtja e aktit të ekspertimit nuk tregon që vendimet e gjykatave janë të gabuara. Ky Kolegj nuk ka treguar me qartësi të mjaftueshme arsyet mbi të cilat ka mbështetur vendimin e tij, prandaj dhe arsyetimi nuk është i plotë.

5.3 Është cenuar parimi i paanësisë, sepse dy gjyqtarë të Kolegjit Penal, në shqyrtimin e kërkesës për rishikim, kanë qenë pjesëmarrës dhe në gjykimin e çështjes me rekurs.

6. *Subjekti i interesuar* ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, me këto pretendime:

6.1 Procedura e gjykimit në Gjykatë të Lartë zhvillohet sipas dispozitave procedurale pa praninë e të pandehurve në proces dhe mospranimi i mbrojtësit jo gjithmonë prek të drejtën e kërkuksit për t’u mbrojtur në gjykim.

6.2 Vendimi i Kolegjit Penal është i arsyetuar, sepse lehtësisht në të vërehen arsyet e refuzimit të kërkesës për rishikim.

6.3 Pjesëmarrja e dy gjyqtarëve në shqyrtimin e kërkesës për rishikim nuk cenon parimin e paanësisë, sepse ky parim cenohet kur i njëjti gjyqtar ose gjykon të njëjtën çështje në rolin e një gjyqtari të një gjykate më të lartë, ose rigjykon të njëjtën çështje të kthyer për rigjykim nga një gjykatë më e lartë. Në rastin konkret dy gjyqtarët nuk kanë qenë në rolin e një gjykate më të lartë, që shqyrtojnë bazueshmërinë e një gjykimi të mëparshëm të kryer prej tyre.

II

Për pretendimin se kërkuksi i është mohuar e drejta për t’u dëgjuar

7. Kërkuksi pretendon se vendimi nr.615, datë 14.5.2010 i Kolegjit Penal është antikushtetues, pasi nuk është dëgjuar, çka, sipas tij, e bën procesin të parregullt nga pikëpamja kushtetuese.

8. Për këtë pretendim, Gjykata ka vlerësuar në mënyrë të konsoliduar gjatë vendimmarrjes së saj, se nga pikëpamja kushtetuese, vetëm kur janë të pranishme pretendime që kanë të bëjnë me shkeljen e parimeve themelore të procesit të rregullt ligjor, si dhe kur këto pretendime, gjejnë pasqyrim në materialet e çështjes, atëherë vendimi i Kolegjit Penal për mospranim të kërkesës për rishikim vë në dyshim të drejtën për një proces të rregullt ligjor. Sipas Gjykatës “... e gjithë veprimtaria seleksionuese e Dhomës së Këshillimit nuk është një shkelje e të drejtës së palëve për t’iu drejtuar gjykatës, por është një veprimtari e domosdoshme në funksion të aksesit në gjykatë vetëm të atyre çështjeve që i parashikon ligji, duke lënë jashtë përzgjedhjes kërkesat e paarsyeshme dhe haptazi të pambështetura në ligj. Kur kërkesat e ligjit për kalimin në seancë nuk janë plotësuar, Dhoma e Këshillimit vendos mospranimin e kërkesës për rishikim, por nëse këto kritere plotësohen, gjykata nuk mund të vendosë drejtpërdrejt prishjen e vendimit, pa respektuar parimet kushtetuese të dëgjimit të palëve e të barazisë së mjeteve” (*shih vendimet nr.4, datë 25.2.2009; nr.5, datë 26.1.2007; nr.8, datë 2.5.2006 të Gjykatës Kushtetuese*).

9. Nga kjo analizë, Gjykata konkludon se pretendimi i kërkuksit për parregullsinë e procesit ligjor, për shkak të kompetencave që ligji i ka dhënë Kolegjit Penal për gjykim në Dhomë Këshillimi gjatë vlerësimit të kërkesës për rishikim, është i pabazuar.

Për pretendimin se kërkuksi i është mohuar e drejta e mbrojtjes vetë ose nëpërmjet një përfaqësuesi ligjor

10. Kërkuksi pretendon se gjykimi është zhvilluar në mungesë të kërkuksit ose të mbrojtësit të zgjedhur prej tij, si dhe pa u njoftuar për ditën dhe orën e zhvillimit të gjykimit. Atij

nuk i është dhënë mundësia për pjesëmarrje personalisht ose nëpërmjet përfaqësuesit të tij ligjor.

11. Gjykata vlerëson se e drejta e palëve për të qenë të pranishëm dhe për t'u mbrojtur në procesin gjyqësor janë aspekte të rëndësishme të procesit të rregullt në kuptimin kushtetues. Në mënyrë konstante, në një sërë vendimesh të saj, Gjykata e ka pranuar ekzistencën e mbrojtjes si tregues thelbësor të një procesi të rregullt penal. Që e drejta e mbrojtjes të jetë reale dhe efektive dhe jo vetëm teorike, ushtrimi i saj nuk duhet të pengohet, por përkundrazi, gjykata duhet të marrë të gjitha masat ligjore që në funksion të procesit të drejtë, jo vetëm të sigurojë praninë e mbrojtësit në gjykim, por dhe t'i japë atij mundësinë të bëjë mbrojtje reale, duke respektuar barazinë e armëve (*shih vendimet nr.5, datë 17.2.2003 dhe nr.33, datë 24.11.2003 të Gjykatës Kushtetuese*). E drejta e gjithkujt, të akuzuar penalisht, për të qenë efektivisht i mbrojtur nga një avokat, kur është e nevojshme edhe i caktuar kryesisht, është një nga tiparet themelore të një gjykimi të drejtë.

12. Gjykata rithekson se parimi i kontradiktoritetit dhe i barazisë së armëve në gjykimin penal kërkon që argumentet e mbrojtjes të paraqiten dhe të dëgjohen njëllë si ato të prokurorit. Ky parim presupozon që secilës palë duhet t'i ofrohen mundësi të arsyeshme për të paraqitur pretendimet për çështjen, në kushte të tilla që të mos e vënë në disavantazh me palën tjetër (*shih vendimin nr.5, datë 17.2.2003 i Gjykatës Kushtetuese*). Për respektimin e këtyre parimeve, gjykata duhet të përmbushë me rreptësi një sërë detyrimesh, mes të cilave, sipas rastit, rëndësi të veçantë paraqet edhe njoftimi i të pandehurit ose i mbrojtësit të tij ligjor për akuzën, ankimin, rekursin, ditën dhe vendin e gjykimit të çështjes etj. (*shih vendimet: nr.19, datë 18.9.2008; nr.13, datë 21.7.2008; nr.16, datë 8.6.2006 të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Duke pasur parasysh argumentimin e mësipërm, sipas të cilit kërkuesit nuk i është mohuar e drejta për t'u dëgjuar nga Kolegji Penal (Dhomë e Këshillimit), Gjykata vlerëson se edhe pretendimi për cenimin e të drejtës së mbrojtjes së kërkuesit nuk qëndron.

Për pretendimin se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë nuk e ka arsyetuar vendimin

14. Kërkuesi pretendon se Kolegji Penal nuk e ka arsyetuar vendimin nr.615, datë 14.5.2010, ku ka vendosur refuzimin e kërkesës për rishikim, duke shkelur detyrimin për arsyetimin e vendimeve nga ana e gjykatave, si pjesë e procesit të rregullt ligjor.

15. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar domosdoshmërinë e arsyetimit të vendimeve gjyqësore (detyrim i sanksionuar në nenin 142 të Kushtetutës) si një garanci për procesin e rregullt ligjor (*shih vendimet: nr.8, datë 16.3.2011; nr.38, datë 30.12.2010; nr.7, datë 9.3.2009 të Gjykatës Kushtetuese*). Edhe Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ) ka theksuar se një funksion tjetër i arsyetimit të vendimit është t'u demonstrojë palëve se ata janë dëgjuar. Për më tepër një vendim i arsyetuar i jep mundësinë palëve ta apelojnë atë, si dhe organeve të apelit ta shqyrtojnë. Vetëm duke dhënë një vendim të arsyetuar, mund të realizohet vëzhgimi publik i administrimit të drejtësisë (*shih vendimin Sarban kundër Moldavisë, prg.98, datë 4 tetor 2005*).

16. GJEDNJ-ja është shprehur për arsyetimin e vendimeve se detyrimi i gjykatave për të respektuar këtë standard ndryshon në varësi të rrethanave të çështje konkrete dhe natyrës së vendimit (*Hirvisaari kundër Finlandës, prg 30, vendim i datës 27 shtator 2001*).

17. Megjithatë, Gjykata ka përcaktuar disa aspekte në drejtim të arsyetimit të vendimeve gjyqësore, si pjesë e procesit të rregullt ligjor. Sipas saj: "Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Vendimi mund të kontrollohet nga një gjykatë më e lartë sipas procedurave përkatëse dhe, që kjo të jetë e mundur, duhet bërë arsyetimi i vendimit, në të cilin gjyqtari tregon me qartësi faktet dhe ligjin e zbatueshëm, të cilat e kanë çuar në gjetjen e një zgjedhjeje ndërmjet disa mundësive. Argumentet e dhëna në vendim duhet të jenë të mjaftueshme për të mbështetur dhe pranuar pjesën urdhëruese. Konkluzionet e pjesës arsyetuese duhet të bazohen jo vetëm në aktet ligjore, por edhe në parimet dhe rregullat që karakterizojnë mendimin e shëndoshë e logjik" (*shih vendimet: nr.38, datë 30.12.2010; nr.23, datë 23.7.2009; nr.7, datë 9.3.2009; nr.11, datë 2.4.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

Në vijimësi ajo është shprehur se: “Argumentet e pjesës arsyetuese duhet të jenë të bazuara dhe të lidhura logjikisht, duke respektuar rregullat e mendimit të drejtë juridik. Ato duhet të formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërthënie të hapur ose të fshehtë” (*shih vendimin nr.5, datë 2.3.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

Po sipas kësaj Gjykate, “Gjyqtari duhet të shpjegojë arsyet e vendimeve të tij, duke iu referuar fakteve për të cilat është zhvilluar procesi, ligjeve të zbatueshme dhe kërkesave të ndryshme të palëve. Vendimet gjyqësore që japin gjykatat e të gjitha niveleve në përfundim të gjykimit, përbëjnë aktin procedural kryesor të të gjithë procesit gjyqësor. Ato përmbledhin dhe finalizojnë përfundimisht qëndrimet që mban gjykata lidhur me çështjen në gjykim. Megjithatë, edhe pse neni 42 i Kushtetutës i detyron gjykatat të arsyetojnë vendimet e tyre, kjo nuk mund të kuptohet sikur kërkohet një përgjigje e detajuar për çdo argument” (*shih vendimin nr.23, datë 4.11.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Në rastin në shqyrtim, Gjykata vëren se Kolegji Penal ka dhënë dy argumente për mospranimin e kërkesës për rishikim: së pari, se deklaratat e administruara të tre shtetasve, sipas të cilëve kërkuesi Saimir Elmazi nuk është autor i vrasjes, dhe akti i ekspertimit mjeko-ligjor nr.17, datë 11.9.2009 i klinikës ligjore “Fisher Splitz” nuk përbënin provë në kuptim të nenit 450/c të K.Pr.Penale, dhe së dyti edhe sikur akti i ekspertimit mjeko-ligjor të kishte pasur cilësinë e provës së re, sipas kuptimit që i jep provave K.Pr.Penale, përmbajtja e tij nuk tregon se vendimet e gjykatave janë të gabuara.

19. Për sa më lart, Gjykata vlerëson se argumentet e kërkuesit për mosarsyetim të vendimit nr.615, datë 14.5.2010 të Kolegjit Penal janë të pabazuara.

Për pretendimin se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka shkelur parimin e paanësisë

20. Kërkuesi pretendon se është shkelur parimi i paanësisë, pasi dy gjyqtarë të Gjykatës së Lartë kanë marrë pjesë në dy gjykime të iniciuara nga ai. Dy gjyqtarët (BY dhe GD) kanë qenë pjesëmarrës në Kolegjin Penal, ku është shqyrtuar rekursi i paraqitur nga kërkuesi dhe kanë konkluduar për drejtësinë e vendimit të Gjykatës së Apelit duke e lënë në fuqi atë. Të njëjtët gjyqtarë kanë shqyrtuar edhe kërkesën për rishikim në Dhomën e Këshillimit, e cila ka vendosur mospranimin e kërkesës.

21. Gjykata thekson se është e një rëndësie themelore në një shoqëri demokratike që gjykatat të frymëzojnë besim te publiku dhe, mbi të gjitha, te palët në proces. Për këtë qëllim neni 42 i Kushtetutës kërkon që një gjykatë, e cila përfshihet në sferën e veprimit të tij, të jetë e paanshme. Parimi i paanshmërisë nënkupton mungesën e paragjyqimeve nga gjyqtarët për çështjen e shtruar përpara tyre dhe që ata të mos veprojnë në mënyrë të tillë që të ndihmojnë interesat e njëres prej palëve. Një gjykatë duhet të jetë e paanshme jo vetëm formalisht, por edhe në mënyrë të shprehur. E drejta për t’u gjykuar përpara një gjykate kompetente, të pavarur dhe të paanshme, të caktuar me ligj, kërkon që drejtësia jo vetëm duhet të bëhet, por ajo, gjithashtu, duhet të shikohet që bëhet (*shih vendimin nr.38, datë 15.10.2007 të Gjykatës Kushtetuese*).

Me këtë rast, Gjykata përsërit se respektimi i parimit të paanshmërisë duhet të verifikohet, duke zbatuar testin objektiv me të cilin shqyrtohet, nëse gjyqtari ka ofruar garanci procedurale të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim legjitim të anshmërisë dhe testin subjektiv që ka të bëjë me verifikimin e bindjes ose të interesit personal të një gjyqtari në një çështje të caktuar (*shih vendimet: nr.7, datë 11.3.2008; nr.11, datë 2.4.2008; nr.23, datë 4.11.2008 të Gjykatës Kushtetuese*). Nga pikëpamja e testit objektiv të paanshmërisë, kur shqyrtohet nëse në një çështje të caktuar ekziston një arsye e ligjshme për të dyshuar se një gjyqtar nuk është i paanshëm, këndvështrimi i atyre që paraqesin këtë pretendim ka rëndësi, por vendimtar mbetet përcaktimi nëse ky dyshim është objektivisht i justifikueshëm (*shih vendimin nr.10, datë 2.4.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

22. GJEDNJ-ja ka pohuar se “... Gjykata ka evidentuar dallimin midis kriterit subjektiv, i cili në thelb kërkon të provuarit e faktit, që bindja personale ose interesi i një gjyqtari kanë ndikuar në vendimin e gjykatës, dhe kriterit objektiv, i cili kërkon të provuarit nëse ai apo ajo

ofruan garanci të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim të arsyeshëm”, si dhe “... fakti i thjeshtë që gjyqtari ka marrë vendim, në vetvete nuk mjafton për të mbështetur dyshimet rreth paanshmërisë së tij. Ajo që ka rëndësi është qëllimi dhe natyra e veprimeve që kryen ai gjatë procesit gjyqësor (*shih vendimin Gjonboçari kundër Shqipërisë, datë 31 mars 2005*).

23. Për t'u shprehur për këtë pretendim, Gjykata e çmon të nevojshme të ripërsërisë vlerësimet e jurisprudencës së saj për funksionin rishikues të Gjykatës së Lartë, parashikuar në nenin 141 të Kushtetutës, sipas të cilit ajo duhet të zbatojë të drejtën mbi faktet, duke e interpretuar dhe zbatuar drejtë, në mënyrë të njësuar në të gjithë sistemin gjyqësor. Në këtë koncept është mbështetur neni 141 i Kushtetutës, duke përcaktuar Gjykatën e Lartë si gjykatë që kompetencën e saj për funksionin rishikues ta zbatojë brenda kompetencave të saj dhe duke zhvilluar një procedurë të përcaktuar në mënyrë rigoroze nga ligji dhe Kushtetuta (*shih vendimin nr.31, datë 1.12.2005 të Gjykatës Kushtetuese*).

24. Gjykata vëren se kërkesa për rishikim, sipas nenit 450 të K.Pr.Penale, mund të kërkohej: a) kur faktet e vëna në themel të vendimit nuk pajtohen me ato të një vendimi tjetër të formës së prerë; b) kur vendimi është bazuar në një vendim të gjykatës civile, i cili është revokuar më pas; c) kur pas vendimit kanë dalë ose janë zbuluar prova të reja, të cilat vetëm ose së bashku me ato që janë vlerësuar njëherë tregojnë se vendimi është i gabuar; ç) kur vërtetohet se vendimi është dhënë si pasojë e falsifikimit të akteve të gjykimit ose të një fakti tjetër të parashikuar nga ligji si vepër penale. Sipas nenit 453/2 të K.Pr.Penale, Kolegji Penal në Dhomën e Këshillimit ka kompetencën të vlerësojë ekzistencën ose jo të kushteve të pranueshmërisë së kërkesës në një shqyrtim seleksionues brenda rasteve të përcaktuara nga neni 450 i K.Pr.Penale dhe nuk lidhet me vlerësimin e zgjidhjes së çështjes nga pikëpamja ligjore ose faktike. Ndërsa sipas nenit 432 të K.Pr.Penale, Kolegji Penal ka në kompetencë të shqyrtojë problemet e ngritura në rekurs, që kanë të bëjnë me mosrespektimin ose zbatimin e gabuar të ligjit material e procedural, por pa bërë një rivlerësim të provave.

25. Gjykata vlerëson se gjyqtari, që shqyrton kërkesën për rishikimin e vendimit të formës së prerë, nuk kryen vlerësime të reja, në themel, të të njëjtave fakte të vlerësuara nga gjykata në gjykimin e themelit, por ai kryen një vlerësim, për herë të parë, të fakteve/provave të reja, të cilat nuk kanë qenë më parë objekt gjykimi, diskutimi dhe vlerësimi nga gjykatat që kanë dhënë vendimin për të cilin bëhet rishikimi. Rishikimi i vendimit si një mjet ankimor kundër vendimeve gjyqësore të formës së prerë është i kufizuar vetëm në shkaqet e rishikimit të përcaktuara me ligj, që në asnjë mënyrë nuk përfshijnë veprimtarinë vlerësuese të gjyqtarit në gjykimin që kërkohej/pranohet të rishikohet.

26. Duke analizuar rastin në shqyrtim, Gjykata vëren se Kolegji Penal ka refuzuar kërkesën për rishikim, me arsyetimin se deklaratat e tre shtetasve, sipas të cilëve kërkuesi Saimir Elmazi nuk është autor i vrasjes, dhe akti ekspertimit mjeko-ligjor nr.17, datë 11.9.2009 i klinikës ligjore “Fisher Splitz”, nuk përbëjnë provë të re në kuptim të nenit 450, shkronja “c” të K.Pr.Penale.

27. Gjyqtarët në procesin e dytë, në Dhomë Këshillimi kanë vlerësuar ekzistencën e shkaqeve për të rishikuar vendimin gjyqësor penal të formës së prerë, ndërsa në procesin parë, në seancë gjyqësore kanë vlerësuar respektimin ose zbatimin e drejtë të ligjit procedural dhe material. Gjyqtarët e pranishëm në Kolegjin Penal, gjatë shqyrtimit të kërkesës për rishikim nuk kanë gjykuar drejtësinë e një vendimi të mëparshëm të dhënë prej tyre, por kanë vlerësuar ekzistencën e një prove të pretenduar si të re nga kërkuesi, e cila nuk dihej në kohën e gjykimit. Gjykata vlerëson se në këtë proces dy gjyqtarë të Gjykatës së Lartë në Dhomë Këshillimi kanë vlerësuar ekzistencën e një prej rasteve të parashikuara nga neni 450 i K.Pr.Penale. Duke qenë kështu, Gjykata konkludon se pretendimi për anësinë e gjyqtarëve është i pabazuar, sepse nuk ekziston një dyshim i arsyeshëm dhe i justifikueshëm mbi anësinë e tyre.

28. Si përfundim, Gjykata vlerëson se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë (Dhoma e Këshillimit) nuk ka cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor të kërkuetit në lidhje me pretendimet e tij, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të Konventës Europiane për të

Drejtat e Njeriut.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f e 134/g të Kushtetutës, si dhe në nenit 72 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Vladimir Kristo, Petrit Plloçi, Vitore Tusha, Xhezair Zaganjori, Altina Xhoxhaj,

Anëtarë kundër: Bashkim Dedja (kryetar), Sokol Sadushi, Admir Thanza, Sokol Berberi

MENDIMI PAKICE

Nuk jemi dakord me arsyetimin e shumicës, sipas së cilës vendimi nr.615, datë 14.5.2010 i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, është në pajtim me nenin 42 të Kushtetutës.

Ne ndahemi me qëndrimin e shumicës për sa i përket pretendimit të kërkuarit për cenimin e parimit të paanshmërisë nga ana e gjyqtarëve që përbënin Dhomën e Këshillimit në shqyrtimin e kërkesës për rishikim.

Sipas kërkuarit, pjesëmarrja e dy gjyqtarëve në Kolegjin Penal (Dhomë Këshillimi) në shqyrtimin e kërkesës për rishikim dhe njëkohësisht edhe pjesëmarrja e tyre në Kolegjin Penal, ku kanë gjykuar çështjen me shqyrtimin me rekurs, ka cenuar parimin e paanshmërisë së gjykatës si element i procesit të rregullt ligjor.

Ne vlerësojmë se ky pretendim i kërkuarit qëndron dhe është i mbështetur mbi standardet jurisprudenciale të Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) dhe Gjykatës Europiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ).

Gjykata Kushtetuese e ka analizuar gjerësisht në jurisprudencën e saj respektimin e standardit kushtetues të procesit të rregullt ligjor mbi aspektin e paanshmërisë.

Me vendimin nr.4, datë 25.2.2009, kjo Gjykatë është shprehur se “...parimi i paanshmërisë në gjykim edhe në këndvështrim të përbërjes së trupit gjykues, duhet të respektohet në çdo shkallë të gjykimit, duke mos përjashtuar as shqyrtimin e çështjes në Dhomën e Këshillimit të Gjykatës së Lartë. Për Gjykatën është konsideruar “gjykatë e anshme” trupi gjykues, në përbërje të të cilit ka qenë i pranishëm qoftë edhe vetëm një gjyqtar, i cili në këndvështrimin objektiv nuk jepte garanci për një gjykim të paanshëm...”

Rezulton se dy nga gjyqtarët e Gjykatës së Lartë, të cilët kanë shqyrtuar rekursin e paraqitur nga kërkuari dhe kanë konkluduar për drejtësinë e vendimit të gjykatës së apelit, që ka rrëzuar padinë e kërkuarit, kanë shqyrtuar dhe kanë konkluduar edhe për mospranimin e kërkesës për rishikim të vendimit, të dhënë prej tyre. Gjykata vlerëson se, pavarësisht nga forma dhe referenca ligjore e paraqitjes së pretendimeve të kërkuarit në të dyja gjykimet, ato lidhen me shqyrtimin në fakt të së njëjtës çështje gjyqësore. Gjykata thekson se nuk është detyrë e saj të vlerësojë themelësinë e provës së re dhe rëndësinë e saj për çështjen, por vetëm të konkludojë nëse pjesëmarrja e dy gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë, në dy vendimet e dhëna për të njëjtën rrethanë të pretenduar (ndërkohë që objektivisht kanë ekzistuar mundësitë për shmangien e tyre

nga gjykimi), ka krijuar një dyshim të justifikuar te kërkuesi se vendimi i dhënë ka qenë produkt i një procesi të dyshuar si të njëanshëm.”

Me vendimin nr.7, datë 7.3.2011, kjo Gjykatë është shprehur se: “.. Ndër të tjera, gjykata duhet të jetë e kujdesshme dhe të marrë parasysh veçanërisht problemin e përbërjes së trupit gjykues, në mënyrë që të mënjanohej nga gjykimi i çështjes gjyqtarët që nuk kanë garancitë e kërkuara për paanshmëri në kuptimin objektiv. Dyshimi i mundshëm për paanësinë e gjyqtarit mund të ngrihet në hipotezën se gjyqtari është shprehur në një procedim tjetër me një vlerësim që ka të bëjë me përmbajtjen e të njëjtit fakt, në lidhje me të njëjtin subjekt”.

Në çështjen Driza kundër Shqipërisë, GJEDNJ-ja ka pohuar se: “... Gjykata vëren se, në përputhje me legjislacionin e brendshëm lidhur me rekursin në interes të ligjit, Gjykata e Lartë duhet të shqyrtonte çështjen me të gjithë anëtarët e saj. Tre prej gjyqtarëve, të cilët kishin dalë me një vendim për çështjen, ishin pjesë e Kolegjeve të Bashkuara, që do të vendosnin nëse do ta pranonin kërkesën për rekurs në interes të ligjit dhe rrjedhimisht për themelin e çështjes. Si pasojë, të tre gjyqtarët do të vendosnin nëse kishin gabuar në vendimin e tyre të mëparshëm apo jo. Për më tepër, tre gjyqtarë të tjerë të trupit gjykues duhet të vendosnin në lidhje me çështjen për të cilën ata e kishin dhënë njëherë sentencën e tyre. Në këto kushte, Gjykata konstaton se paanshmëria objektive e Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, lë shkas për dyshime. Kështu që dyshimi i ankuesit për këtë problem mund të konsiderohet mjaftueshmërisht i bazuar” (vendim i datës 13.11.2007).

Në çështjen Driza bëhej fjalë për rekurs në interes të ligjit. Gjyqtarët që do të diskutonin nëse do të pranohej kërkesa, ishin të njëjtët që kishin dhënë vendim mbi themelin e çështjes. GJEDNJ-ja konkludoi se ka pasur shkelje të parimit të paanshmërisë, sepse dyshimi i ankuesit për këtë problem mund të konsiderohej mjaftueshmërisht i bazuar.

Në vlerësojmë se pjesëmarrja e të njëjtëve gjyqtarë në gjykim themeli, si dhe në procedurë pranimit ose jo të kërkesës pa i hyrë themelit, duhet provuar nëse ofron garanci të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim të arsyeshëm. Përfundimi lidhur me këtë varet prej rrethanave të çështjes.

Gjyqtarët në pakicë vërejnë se në çështjen konkrete, me vendimin nr.615, datë 14.5.2010, Kolegji Penal (Dhoma e Këshillimit) ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikim me arsyetimin se deklaratat e tre shtetasve, sipas të cilëve kërkuesi Saimir Elmazi nuk është autor i vrasjes dhe akti ekspertimit mjeko-ligjor nr.17, datë 11.9.2009 i klinikës ligjore “Fisher Splitz”, nuk përbëjnë provë të re në kuptim të nenit 450, shkronja “c” të Kodit të Procedurës Penale. Po sipas Kolegjit Penal, edhe nëse do të pranohej akti i ekspertimit si provë e re, përmbajtja e këtij akti nuk tregon se vendimet e gjykatave janë të gabuara. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me këtë arsyetim, ka bërë vlerësimin e provës (aktekspertimit) dhe është shprehur se përmbajtja e saj nuk tregon se vendimet e gjykatave janë të gabuara, pra ka vlerësuar këtë provë të re në raport me provat e mëparshme.

Neni 450/c i Kodit të Procedurës Penale parashikon si një nga rastet e kërkesës për rishikim të një vendimi gjyqësor të formës së prerë, kur pas vendimit kanë dalë ose janë zbuluar prova të reja, **të cilat vetëm ose së bashku me ato që janë vlerësuar njëherë, tregojnë se vendimi është i gabuar.**

Shumica shprehet në vendimin e saj se gjyqtarët në shqyrtimin e kërkesës për rishikim nuk do të vlerësonin drejtësinë e vendimit të tyre të mëparshëm, por vlerën e një prove të re, dhe nuk kanë konsideruar përcaktimin ligjor se gjyqtarët në kërkesën për rishikim marrin në shqyrtim jo vetëm një provë të re, por edhe vlerësimin e saj së bashku me provat e mëparshme, për të cilat ata kanë dhënë një herë vlerësim.

Në rastin konkret, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me arsyetimin se, edhe sikur akt-ekspertimi të konsiderohej provë e re, përmbajtja e saj nuk tregon se vendimet e gjykatave janë të gabuara, ka vlerësuar drejtësinë e vendimit të mëparshëm të dhënë prej tyre. Ky Kolegj, me përbërjen e dy gjyqtarëve (BY dhe GD) në procesin e iniciuar në rekurs, nuk e ka lehtësuar pozitën e kërkuesit (u la në fuqi vendimi i apelit dhe dënimi i kërkuesit me 18 vjet burg),

ndërkohë që në procesin e iniciuar me kërkesën për rishikim, Kolegji Penal (Dhoma e Këshillimit), me përbërjen e dy gjyqtarëve, nuk e ka pranuar kërkesën për rishikim, pra të dyja vendimet e dhëna nga kjo gjykatë kanë qenë kundër interesave të kërkuarit. Këta gjyqtarë kanë shqyrtuar rekursin e paraqitur nga kërkuari dhe kanë konkluduar për drejtësinë e vendimit të gjykatës së apelit, si dhe kanë shqyrtuar dhe kanë konkluduar edhe për mospranimin e kërkesës për rishikim të vendimit të dhënë prej tyre.

Ne vlerësojmë se ndërkohë që objektivisht kanë ekzistuar mundësitë për shmangien e dy gjyqtarëve nga gjykimi, ekzistenca e tyre ka krijuar një dyshim të justifikuar të kërkuarit, se vendimi i dhënë ka qenë produkt i një procesi të dyshuar si i njëanshëm.

Si përfundim, ne konkludojmë se pretendimi i kërkuarit për besueshmërinë e Gjykatës për të qenë objektivisht e paanshme në perceptimin e publikut, është i drejtë. Për rrjedhojë, kërkesa duhej të ishte pranuar.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar) Sokol Sadushi, Admir Thanza, Sokol Berberi